

לעילוי נשמת הר' אברהם יוסף שמואל אלתר בן הר' טוביה ז"ל

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

Shabbos Parshas Shemos - שבת קודש פרשת שמות

January 5, 2001 - כא' טבת תשס"ב

לכל זמן ועת (Monsey, NY)

הדלקת נרות - 23: 4 שקיעה/יום השבת - 42: 4
זמן קריאת שמע/מ"א - 05: 9 צאת הכוכבים/מעריב - 32: 5
זמן קריאת שמע/גר"א - 41: 9 לשיטת רבינו תם - 54: 5

מדעת עליון

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד וכו' (א-ז)

איתא בגמ' (סוטה יא:) דרש רבי עקיבא בשכר נשים צדקניות שבאותו דור נגאלו אבותינו ממצרים. בשעה שהולכות לשאוב מים היה הקב"ה מזמן להן דגים קטנים כדי מחצית הכד. היו מבשלות קדירה של דגים וקדירה של חמין ומביאות לבעליהן והיו מעודדות אותם בדברי נוחמים ומרחצות אותם ומגישות לפניהם אכילה ושתייה. כשהיתה מגעת שעתן ללדת היו יוצאות לשדה ויולדות תחת עץ תפוח, והקב"ה היה שולח להן מלאך מן השמים שהיה רוחץ את הילדים, חותלם בחיתולים ומיניק אותם דבש ושמן ע"כ עיי"ש.

מסביר הגמ"ר אלכסנדר זושא פרידמאן זצ"ל בס' אבני אזל, שכאשר היו בני ישראל מגיעים לכלל יאוש עבור קושי העבודה והענויים, עד שהפסיק בקרבם כל רצון של חיים ונשקפה סכנה לכל עצם קיומו של עם ישראל, הרי דוקא הנשים היו מביאות עמן עידוד ונחמה ועוררו בבעליהן רצון קיום וחדות חיים. על אף התנאים הקשים והגרועים ביותר הוסיפו לנהל את חיי המשפחה שלהן, כדי להגדיל את מחנה ישראל, הן לא נקטו בשיטות האפיקורסיות ובדעות כוזבות שנוהגים בהם אחרים, כי בימי רעה ומצוקה יש שחושבים שצריכים למעט בילודה ככל האפשר. אלא שמו הנשים צדקניות מבטחן ותקוותן בה' יתברך, כי הבינו היטב שביכולתו לפרנס על ידי מלאכיו שלא כדרך הטבע ולהציל את ילדי עמו אפילו כאשר חורשים מענית על גבם. זו היתה צדקתן של נשי אותו הדור ובזכות זאת הביאו את הגאולה.

ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח וגו' (ד-יג)

לכאורה יש להבין דבר זה בהא שבתחילה בקש משה רבינו לסרב להיות

המפתים אשר שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה ואני אחזק את לבו וכו' (ד-כא)

Chazal say that when Moshe and Aharon first appeared before Pharaoh, they miraculously walked through a heavily guarded doorway into the midst of a large state dinner. Despite this obvious miracle, Pharaoh hardened his heart and ignored them. The second time that they came before Pharaoh, Hashem performed another miracle, turning Aharon's staff into a snake, and even though Pharaoh's magicians were capable of mimicking Aharon's act, he won the day when his staff swallowed theirs. Nevertheless, Pharaoh still ignored Moshe and Aharon. The next time that the two brothers appeared before the king, they turned all the water into blood. Again the magicians did the same, and this time, Moshe and Aharon did not even score a victory over them.

R' Yechezkel Levenstein ZT"L notes that each of these tests was easier than the preceding one for Pharaoh to fail. Each one of Moshe and Aharon's miracles was smaller than the one before it. This is Hashem's way - he tests a person, and should the person ignore the challenge, Hashem leads him down the path which he has chosen. Spiritual failure becomes easier with each step.

הוא היה אומר.....

In the Sefer Chomas Enoch it says:

"The word "המצרים" is equivalent in gematria to the word "שכינה". The shechinah exiled herself together with Bnei Yisroel in Egypt and wherever afterwards the Jews went into exile, the shechinah accompanied them."

R' Yisroel Salanter ZT"L would say:

"When dealing with people, try to see things from their perspective. For example, taking away a broken box from a child is similar to sinking the boat of an adult. To a child, his box is his boat, and we have an obligation to understand how he views things."

R' Yisroel Meir Hakohen Kagan ZT"L (Chofetz Chaim) would say:

"For the place where you stand is holy ground." Each situation in which one finds himself at that moment is holy. Hashem expects one to serve Him in every situation and environment, despite the difficulties involved."

THIS ISSUE SPONSORED IN HONOR OF MR AND MRS YOSHI HIMY ON
יה"ר שתזכר לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים

We welcome all questions, inquiries and הערות. Please E-mail: TorahTavlin@aol.com

against the express wishes of Pharaoh? Why didn't they just quit their jobs in protest, relinquishing their duties so as not to be a part of such a terrible enactment?" The Chofetz Chaim gazed at his *talmid* expectantly. "It is because Shifra and Puah, the Jewish midwives, were afraid that if they were to give up their positions, the incoming midwives who would take their place would not be able to withstand the terrible pressure. They would weaken and *Chas V'sholom*, carry out the terrible decree. They therefore, stayed on at their posts, endangering themselves with each delivered baby boy that they were a part of, for the welfare and indeed, the future of *Bnei Yisroel*."

The young man understood his *Rebbe's* words. The Chofetz Chaim took his hand and concluded, "This self-giving policy that the holy midwives followed should be a model for all generations in fulfilling tasks that come our way, despite the difficulties or even dangers they pose."

TORAH GEMS

הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו וגו' (א-ט)

The trait of humility has always been innate in the Jewish character, however, hand in hand with humility has always been a strong dedication on the part of the Jewish population to serving whatever country they live in. As much power as the Jews may have had in Egyptian life, they were still loyal and trustworthy subjects of Pharaoh. Pharaoh knew that the Jewish people were his biggest asset, so why was he afraid of them?

Explains R' Dovid Feinstein Shlit"א, Pharaoh was worried that the Jews would some day become arrogant about their power and influence and forget their trademark humility. If that were to happen, they could potentially pose a very serious threat to him and his hold on power. Maybe some day they would realize how important they were and that they had the power to overthrow him and take over the country. Pharaoh was Egyptian and understood the Egyptian people. He knew that any one of his own countrymen who possessed even a tenth of the Jews' knowledge and influence would be a great threat to him. As the ruler of a society that was notorious for its treachery, Pharaoh simply couldn't believe that the Jewish people were fundamentally any different from his own people.

The influence of Jews in the professions and public life far exceeds their numbers in the population, yet we must be careful not to flaunt this as we have seen the devastation it can lead to, throughout the course of history.

המנהיג להוציא את בני ישראל מארץ מצרים, הרי איך יכולים אנו להבין שמשה מסרב בדברי הקב"ה? איך שייך דבר כזה?

וביאר הגמור"ר יעקב יצחק הלוי רודערמאן זצ"ל בס' שיחות לוי, שחשב משה שבאמת אהרן אחיו היה קשיש ממנו ג' שנים, ולו יאות להיות המנהיג. דהיינו, שחש משה רבינו שתהיה בזה פגיעה בכבודו של אהרן אחיו הגדול, ואע"י שענין זה נוגע לכל העתיד של כלל ישראל, וכמבואר שתורה, ארץ ישראל ובהמ"ק, היו תלויים ביציאת מצרים כמש"כ, "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" (ג-יב) - כלומר, שתכלית יציאתם היתה מתן תורה, מ"מ מחמת הפגיעה בכבודו של אחיו לא היה רוצה משה לקבל על עצמו המשרה של מנהיגות. ולכן, אע"פ שהשי"ת היה מצוה אותו בפירוש שאהרן ישמח אתו - "וראך ושמח בלבב" (ד-יד) - וא"כ למה היה משה דואג כ"כ משום כבודו של אהרן? אלא שהיה בזה ב' מצות שקולות בעיני משה, ואפי' שאי מהם היה ציווי השי"ת והב' היה בענין בין אדם לחבירו, הרי בגמ' (בבא מציעא נט:) מובא הכלל "לא בשמים היא". וזהו ענין החומר בפגיעת כבודו של אחר.

מעשה אבות....סימן לבנים

ותיראן המילדות את האלקים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים (א-יז)

One of the prominent communities in Lithuania was searching for a *Rov* to lead them and after much inquiring, they nominated a young man who was known to be a close *talmid* of the Chofetz Chaim, R' Yisroel Meir Kagan ZT"L, of Radin. The young man, however, was an extremely pious and G-d-fearing individual and he was afraid to accept such a great role and responsibility on his shoulders for fear that he might be unable to perform his duties to the utmost satisfaction of the *kehilla*, or that he might fail in some way to correctly decide on a matter of *halacha*.

When the congregants urged him to take the position, he felt he had no other choice but to travel to Radin and consult with his *Rebbe*, the Chofetz Chaim. When he arrived, he went directly to his *Rebbe's* house and was warmly greeted there. After discussing a number of issues, the young man explained his misgivings about his perceived unworthiness for the position. The Chofetz Chaim took out a *chumash* and replied. "The *Torah* tells us in *Parshas Shemos*, that Pharaoh made a terrible demand on the Jewish midwives: To kill all the male babies born to the Jewish women. It was an awful request and the midwives, who feared *Hashem* much more than they feared the king of Egypt, did not adhere to his command."

The *talmid* listened enraptured to his *Rebbe's* words. "Now, you might wonder, why would the midwives place themselves in such danger, going